

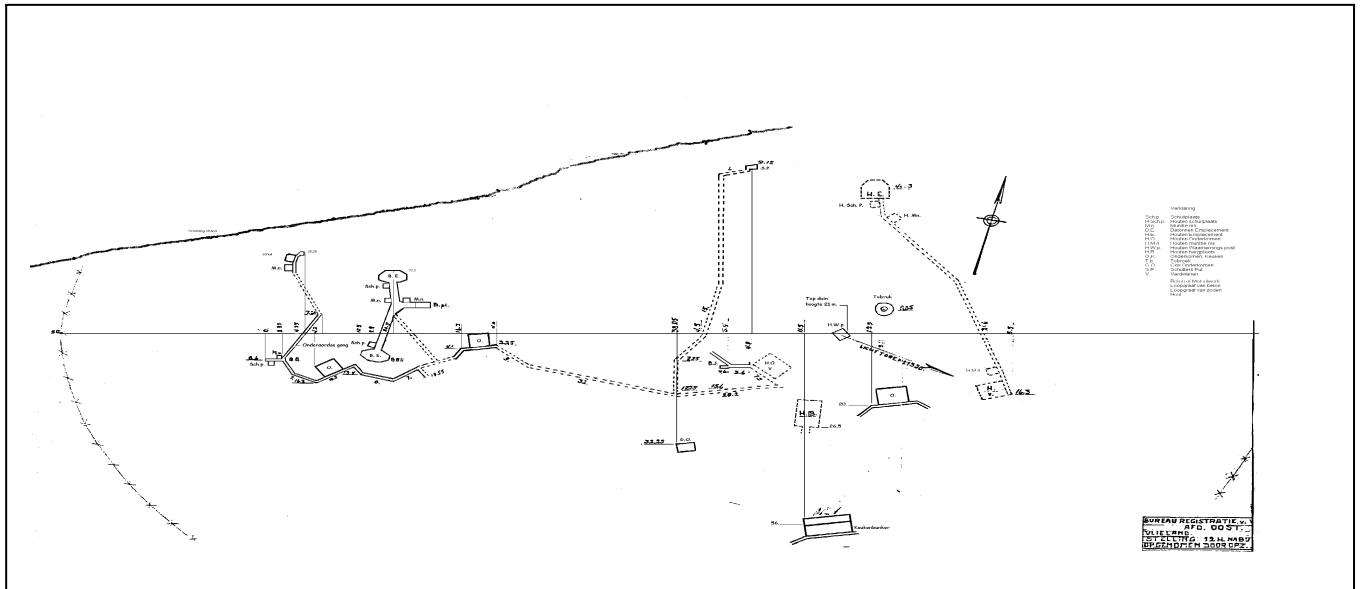
Beste lezer,

Zoals u wellicht weet, is er vanuit Waddencentrum en Zeeaquarium De Noordwester het initiatief genomen om te komen tot de openstelling van de stelling 12H tot een bunkermuseum. Nu de financiën rond deze plannen gereed zijn gekomen, kunnen de plannen daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht. Via deze nieuwsbrief willen wij u op de hoogte brengen en houden van nieuws over stelling 12H.

Stelling 12H.

Eerst in het kort even de geschiedenis van de stelling 12H. Het is een bunkercomplex dat tijdens de tweede wereldoorlog door de Duitse bezettingsmacht is aangelegd als onderdeel van de Atlantikwall. Het is niet exact bekend wanneer de stelling gebouwd is, we weten wel dat deze in 1942 in gebruik is genomen. Het doel van deze stelling was het afslaan van een eventuele geallieerde landing op het strand van Vlieland. Dit soort stellingen zijn langs de gehele kust vanaf Noorwegen tot de grens van Spanje gebouwd, in totaal 5000 kilometer kustlijn versterkt met bunkers, kanonnen en mijnevelden. In de gebieden waar een landing het meest waarschijnlijk was, was de concentratie van bunkercomplexen groter.

Op Vlieland zijn in totaal drie van deze bunkercomplexen gebouwd, de stelling 12H, 13H en 14HL. De Duitse benaming voor dit type stelling is *Widerstandsnest*. Stelling 12H heette destijds *Widerstandsnest 12H*, of afgekort *Wn 12H*. De letter H staat voor *Heer* = Leger, waarmee wordt aangeduid dat de bemanning van de stelling toebehoorde aan de Wehrmacht. Er zijn ook stellingen waar een gemengde bemanning zat, deze werden HL = *Heer - Luftwaffe* of HM *Heer - Marine*. In de communicatie houden wij het eerst bij Stelling 12H. De Duitse bezettingsmacht gaf elke stelling een nummer, 12 is de 12-de stelling geteld vanaf Ameland, daar begint het met 1H. Schiermonnikoog viel onder de *Küsten-Befehlshaber Deutsche Bucht*. Op Vlieland van 12H tot 14HL, tot 329H in Haamstede, Zeeland.

Plattegrond Stelling 12H gemaakt door Bureau Registratie Verdedigingswerken.

Stelling 12H bestond uit drie woonbunkers, een keukenbunker, een zogenaamde Tobruk, twee geschutsemplacements, beide wisselstellingen, één van beton en één van hout, een houten waarnemingspost, twee gemetselde schuttersputten, een houten commandantenbunker, een houten bergplaats en een latrine.

Deze bouwwerken waren met elkaar verbonden met loopgraven, deels van beton, waarbij één overdekte loopgraaf die daarmee een 12 meter lange tunnel vormt. Andere loopgraven waren deels met hout en veel met zoden versterkt.

Dit alles omheind met puntdraad en daarbuiten drie mijnevelden.

In 1945 lag er een klinkerweg vanaf de Postweg langs de bosrand door het duin naar 12H.

Deze klinkers zijn na de oorlog uitgenomen en hergebruikt voor de aanleg van de Badweg.

Bunkermuseum Stelling 12H.

Ons plan is om de vrijwel geheel onder het zand gestoven stelling weer in oude staat te herstellen. Dit betekent: Het uitgraven en blootleggen van de toegang van de bunkers, de verbindende betonnen loopgraven uitgraven en de met hout en graszoden versterkte loopgraven weer herstellen. Het herstellen van de diverse bunkers, de Tobruk, het betonnen geschutsemplacement en de twee gemetselde schuttersputten. Het herstellen van de houten commandantenbunker, de houten waarnemingspost, de houten bergplaats en de latrine en het houten geschutsemplacement. Daarnaast wordt er een nieuwe entreebunker gebouwd die ook geheel onder de grond komt te liggen.

Tijdens de oorlog maakten de Duitsers er veel werk van om de stelling onzichtbaar te maken.

Door gebruik van camouflagenetten en het gebruik van een camouflagepatroon bij het beschilderen van de bouwwerken en objecten probeerde men destijds de stelling te laten op gaan in het terrein. Het plan is om stelling 12H bij de openstelling op eenzelfde manier weer in het terrein op te laten gaan. Vrijwel alle bouwwerken zitten onder de grond. De delen die in het zicht komen worden in het destijds gebruikte camouflagepatroon beschilderd en/of bedekt met camouflagenetten.

De keukenbunker en de drie woonbunkers worden gebruikt als expositieruimte met een algemene uitleg over Vlieland in de oorlogsjaren en de stelling 12H in het bijzonder.

Een van de woonbunkers wordt ingericht als een diorama, waarin het dagelijkse leven tijdens de oorlog op de Stelling 12H wordt uitgebeeld.

De andere bouwwerken worden aan de hand van de aanwezige bouwtekeningen weer in originele staat hersteld. Hierdoor wordt een goed beeld gegeven hoe deze stelling er tijdens de oorlogsjaren uit heeft gezien.

Materiaal en foto's

We beschikken over een aardige verzameling met objecten uit de oorlog, maar kijken ook voortdurend uit naar spullen uit de oorlog. Mocht u over iets uit de oorlog beschikken en dat aan ons willen schenken of in bruikleen willen geven, dan houden wij ons zeker aanbevolen.

Documenten, foto's, *Ausweisen*, persoonsbewijzen, maar ook serviesgoed, bestek, potten en pannen, verpakkingskisten, onderscheidingen, kijkers en instrumenten, uniformstukken, helmen, uitrustingsstukken, wapens; alles dat door de Duitsers is gebruikt is zeer welkom.

Ook hebben wij grote belangstelling voor naoorlogse foto's gemaakt op Vlieland waarop bunkers te zien zijn. Wij zouden graag in het bezit komen van kiekjes gemaakt op Vlieland waarbij op de voor- of achtergrond een bunker, Duits verdedigingswerk of iets anders wat de bezettingsmacht hier gebouwd of achtergelaten heeft, te zien is.

Vriendelijk verzoek aan de Vlielanders, maar vooral ook aan de gasten die al generaties op Vlieland komen, om hun fotoalbums eens door te spitten, en te kijken of er tussen het beeldmateriaal ook ergens geheel of gedeeltelijk bunkers te zien zijn. Deze zijn voor ons van grote waarde, omdat er bij nadere beschouwing maar heel weinig foto's zijn van bunkers op Vlieland. Mocht u dergelijke foto's in bezit hebben, laat het ons weten zodat we eventueel een afspraak kunnen maken om dit soort foto's te lenen om ze te reproduceren. Ze hoeven niet uit een album gehaald te worden. Het lukt ons ook om van ingeplakte foto's een digitale kopie te maken.

De vroegste foto van de Stelling 12H vinden we op een ansichtkaart omstreeks 1950 uitgegeven door Foto Hommema met zicht vanaf duin waar de waarnemingspost stond. Op de voorgrond rechts zien we de resten van de loopgraaf van zoden, in het midden van het beeld de rasterpalen van een van de mijnenvelden rond 12H, op de achtergrond de duinhuisjes van Duinkersoord.

Tijdspad

Zoals eerder genoemd, zijn de financiën voor de plannen nu helemaal rond. Nu kan de uitvoering beginnen, en het eerste wat ons nu te doen staat is de benodigde vergunningen te krijgen. Stelling 12H ligt in de zeereep, en dat wordt tegenwoordig aangemerkt als natuurgebied.

Tijdens de tweede wereldoorlog was het bouwen van de stelling snel gerealiseerd, voor de *Bauleitung* was er geen natuurtoets, bestemmingsplan, Natura 2000, natuurbeschermingswet, vogel- en habitatrichtlijnen en inspraak- en bezwaarprocedures. De gemeente Vlieland kreeg bericht dat er een stuk grond in beslag was genomen, en vervolgens werd er gebouwd.

In 2015 gaat het anders, en moeten alle bovengenoemde zaken doorlopen worden voordat er ook maar één schep de grond in kan. Dit alles neemt veel tijd in beslag. Maar we kunnen er niet omheen.

Omdat het project voor het grootste gedeelte gefinancierd wordt met subsidie geld zijn wij ook gebonden aan diverse aanbestedingsregels voor de diverse werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden. Ook dit kost de nodige tijd

Als alles meezit, kunnen we op zijn vroegst in oktober 2016 daadwerkelijk aan het werk in het terrein.

Luftgaukommando Holland

Amsterdam, den 9 September 194

- Verwaltung -

Az. 63 s 12 Vlieland (L 9c)

Gemeente VLIELAND
Ingekomen 13 SEP. 1943
19 No. 72/6

-1.065.20

Betr.: Grundstücksinanspruchnahme auf der Insel Vlieland.

Bezug: Verordnung Nr. 144/1940 des Reichskommissars für die besetzten niederländischen Gebiete.

Anl.: - 1 -

An

den Bürgermeister der Gemeinde

V l i e l a n d /Prov.N-Holland.

Im nordöstlichen Teile der Insel Vlieland wurde für Luftwaffenzwecke Gelände in Anspruch genommen. Zur Durchführung der Grundstücksbeschlagnahme gemäß der 144. Verordnung wollen Sie feststellen, um welche Parzellen es sich handelt und dieselben

Deel van een brief aan de gemeente Vlieland over inbeslagname van grond.

Vrijwilligers

In de aanloop naar het realiseren van Bunkermuseum 12H zijn er al diverse mensen geweest die hebben aangegeven om ons als vrijwilliger te willen ondersteunen.

Deze reacties hebben ons als initiatiefnemers zeer geïnspireerd en gestimuleerd om het gehele plan uit te werken.

Nu de plannen in een definitieve fase zijn aangekomen, willen wij graag zicht krijgen op wie ons daadwerkelijk op vrijwillige basis wil gaan ondersteunen. Wij zoeken mensen die ons willen gaan helpen met het realiseren van de werkzaamheden op de stelling 12H. Die werkzaamheden zijn zeer divers. Wij zoeken mensen die willen en kunnen graven, metselen, timmeren, schilderen, straten, sjouwen, koffie zetten en soep maken voor de vrijwilligers voor bij de graaf en herstelwerkzaamheden bij de bunkers.

Maar we hebben ook heel veel ander werk voor vrijwilligers. U moet dan denken aan: het fotograferen van alle werkzaamheden, er moet archief- en archeologisch onderzoek gedaan worden, een poging ondernomen worden om familie of nabestaanden van de bemanning van 12H op te sporen, op zoek gaan naar materiaal uit de oorlog voor in de expositie, het maken van maquettes, administratieve werkzaamheden zoals het bijhouden van vrienden van Stelling 12 H, het onderhouden van een website, het maken en verzenden/rondbrengen van nieuwsbrieven, het verzorgen van rondleidingen tijdens de werkzaamheden, het voorbereiden van expositieonderdelen.

Kortom er zijn heel veel en gevarieerde klussen voor vrijwilligers, er is allerlei werk voor zowel jong en oud.

Lijkt het u of jou wat om als vrijwilliger mee te werken aan dit geweldige project meld je dan aan als vrijwilliger voor Stelling 12 H. Aanmelden kan via de mail: stelling12H@denoordwester.nl of loop even binnen bij De Noordwester.

Begin 2016 organiseren wij een vrijwilligersbijeenkomst waarin meer informatie over het project wordt gegeven en om verder afspraken te maken over het vrijwilligerswerk.

Bouwen van bunkers in de duinen van Vlieland.

Andere bunkers

Een groot aantal van de bunkers die tijdens de Tweede Wereldoorlog op Vlieland zijn gebouwd zijn in de loop der jaren verdwenen; gesloopt, opgeblazen of door duinafslag op het strand beland en gesloopt.

Wij maken ons sterk voor het behoud van de laatste bunkers die er op Vlieland nog overgebleven zijn.

Zo zijn we er in geslaagd om de bunkers die in gebruik waren bij het Waterleidingsbedrijf op het vuurtorenduin te behoeden voor sloop. Door bezwaar te maken tegen de sloopvergunning en in overleg te treden met het Vitens, de gemeente Vlieland en Staatsbosbeheer zijn deze bunkers door onze bemoeienis behouden voor de toekomst. Een van deze bunkers wordt nu gebruikt als 'kaasbunker'.

De andere bunker op het vuurtorenduin zal binnenkort door Staatsbosbeheer aan ons worden verhuurd. Ook aan deze bunker moet het nodige gedaan worden, en ook daar zou hulp van vrijwilligers zeer op prijs worden gesteld.

Bunker van de Luftwaffe Stelle Eisvogel op het vuurtorenduin, links een opname uit de jaren '50, rechts de zelfde bunker anno nu.

Op Vlieland zijn nog een aantal andere bunkers overgebleven uit de tweede wereldoorlog. In onze volgende nieuwsbrief gaan we daar aandacht aan besteden.

Vrienden van stelling 12H

Voor de realisatie van het hele project kunnen wij ook nog financiële ondersteuning gebruiken. Dat kan door vriend van Stelling 12 H te worden. Met deze financiële middelen kunnen wij onder andere oorlogs(beeld)materiaal aankopen voor de expositie van Stelling 12H.

U kunt vriend worden voor €20,00 per jaar. Zodra Stelling 12H opengaat voor het publiek hebt u als vriend gratis toegang tot het bunkermuseum.

Wilt u zich aanmelden als vriend van Stelling 12H, stuur dan een email naar stelling12H@denoordwester.nl met uw naam en adres en de vermelding;

Vriend Stelling 12H

U krijgt van ons dan een bevestiging met de betaal gegevens.

Sponsors, schenken, legaat of erfstelling

U kunt ons ook gewoon sponsoren, dit geldt ook voor bedrijven. Wanneer u besluit Stichting De Noordwester op te nemen in uw testament, kunt u dat doen via een legaat of erfstelling.

U kunt vast laten leggen dat er na uw overlijden een bepaald bedrag aan Stichting De Noordwester wordt geschonken. Dit heet een legaat. U kunt Stichting De Noordwester ook tot een van uw erfgenamen benoemen. Stichting De Noordwester heeft de ANBI status dus schenkingen kunt u aftrekken van de belasting. Wij geven u graag meer informatie.

Ons rekening nummer is: NL 68 INGB 0009695498 t.n.v. Stichting De Noordwester o.v.v. Stelling 12H

Informatie

Mocht u meer informatie willen hebben over dit project, neem dan gerust contact met ons op. Dat kan via de mail, per telefoon of door gewoon bij ons binnen te lopen. Wij zijn graag bereid om uw vragen te beantwoorden.

Omgekeerd ontvangen wij ook graag informatie van u over Vlieland tijdens de oorlogsjaren en Stelling 12H in het bijzonder. Hebt u informatie in de vorm van foto's, film, of ander materiaal en wilt u dit met ons delen dan horen wij het graag.

Nieuwsbrief

Met deze eerste nieuwsbrief hebben wij u op de hoogte gebracht van onze plannen rond 12H.

Wij willen op gezette tijden een nieuwsbrief doen uitgaan, bij voorkeur digitaal en verzonden via het internet.

Wilt u in de toekomst op de hoogte blijven, meldt u zich dan aan voor ontvangst van de digitale nieuwsbrief via stelling12H@denoordwester.nl

Voor de enkelen die geen gebruik maken van e-mail, willen we de nieuwsbrief per post verzenden, deze mensen willen we vragen hun belangstelling kenbaar te maken via een brief of kaart verzonden aan:

De Noordwester
Dorpsstraat 150
8899 AN Vlieland
Tel 0562-451700

Namens het team van De Noordwester wensen wij iedereen

***Prettige kerstdagen
en een gezond 2016***